

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3723/2018
02.07.2020. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бисерке Живановић, председника већа, Споменке Зарић и Зоране Делибашић, чланова већа, у парници тужиоца „Еurobank“ АД Београд, чији је пуномоћник Светлана Анђелковић Милошевић, адвокат из ..., против тужене АА из ..., чији је пуномоћник Светислав Пантовић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1600/17 од 02.03.2018. године, у седници одржаној 02.07.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1600/17 од 02.03.2018. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Рашкој П 1010/16 од 27.02.2017. године, укинут је платни налог садржан у ставу првом изреке решења о извршењу Основног суда у Краљеву, Судска јединица у Рашки Ив 1043/13 од 19.09.2013. године, у целини, па је одбијен као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужена да тужиоцу исплати износ од 7.394.339,11 динара, са законском затезном каматом од 22.08.2013. године до исплате, на основу дуговања по Уговору о динарском кредиту од 21.05.2007. године и износ од 862.733,82 динара, са законском затезном каматом од 22.08.2013. године до исплате, на основу дуговања по Уговору о оквирном динарском кредиту од 17.01.2008. године. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 1600/17 од 02.03.2018. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је остављено на снази решење Основног суда у Краљеву, Судска јединица у Рашки Ив 1043/13 од 19.09.2013. године, а којим је тужена обавезана да тужиоцу исплати износ од 862.733,82 динара, са законском затезном каматом од 22.08.2013. године до исплате и износ од 7.394.339,11 динара, са законском затезном каматом од 22.08.2013. године до исплате. Обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 738.840,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/2014, 87/18), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и СЗТУР "Старт" АА ПР ... су 21.05.2007. године закључили Уговор о динарском кредиту којим је тужилац одобрио кредит у износу од 25.000 евра у динарској противвредности по куповном курсу наведене банке на дан исплате, а дана 17.01.2008. године између истих страна закључен је Уговор о оквирном динарском кредиту за покриће минусног салда по текућем рачуну у износу од 400.000,00 динара. Тужена је као средство обезбеђења по наведеним уговорима издала бланко менице 22.08.2013. године, у износу од 862.733,82 динара и у износу од 7.394.339,11 динара. Тужилац је са наведеном радњом тужене 14.05.2009. године закључио уговор о кредиту на износ од 68.570 евра у динарској противвредности по средњем курсу наведене банке на дан пуштања кредита у течај, са намером рефинансирања задужења по уговорима од 21.05.2007. године и 17.01.2008. године, уз рок отплате од 240 месеци са грејс периодом од 12 месеци, а као инструмент обезбеђења по наведеном уговору предвиђено је конституисање заложног права на непокретностима ББ из Служба за катастар непокретности Рашка је 05.06.2009. године у ЛН бр. .. КО ... дозволила укњижбу заложног права, односно извршне вансудске хипотеке другог реда на непокретностима заложног дужника. Кредит од 14.05.2009. године није реализован.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, на начин наведен у изреци, наводећи да је, за примену материјалног права у конкретном случају релевантна чињеница да Уговор о кредиту од 14.05.2009. године није реализован (одобрена средства нису пуштена у течај), тако да, према схватању другостепеног суда, нису престале уговорне обавезе из Уговора о динарском кредиту и Уговора о јемству од 21.05.2007. године и Уговора о оквирном динарском кредиту за покриће минусног салда по текућем рачуну од 17.01.2008. године.

Наведено правно становиште другостепеног суда, Врховни касациони суд не прихвата.

Како је међу парничним странкама спорна садржина уговорног односа, односно висина дуга, а имајући у виду стање у спису, у конкретном случају није могуће прихватити закључак другостепеног суда да на исход овог поступка није од утицаја Уговор о кредиту, закључен 14.05.2009. године због чињенице да до реализације овог кредита није дошло. Наиме, по оцени Врховног касационог суда, међусобни односи парничних странака нису расправљени правилном применом материјалног права због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Спорни материјално-правни однос парничних странака могуће је расправити утврђењем њихове праве воље поводом закључених свих уговора о кредиту. С тим у вези, ревизијом се основано указује да у конкретној ситуацији није искључиво релевантна чињеница да тужилац, као поверилац, није извршио уговорну обавезу из Уговора од 14.05.2009. године, те да та чињеница може имати за последицу непуноважност тог уговора и одржање на снази раније закључених уговора о кредиту.

С обзиром на постављен тужбени захтев, предмет парнице је потраживање из раније закључених уговора (Уговор о кредиту од 21.05.2007. године и Уговор о оквирном динарском кредиту од 17.01.2008. године), о чему је одлучено побијаном пресудом тако што је одржан на снази платни налог, док је питање пуноважности Уговора о кредиту од 14.05.2009. године решено као претходно питање у овој парници, сагласно члану 12. став 1. ЗПП.

Уговор о кредиту је двострани, теретни, консесуални уговор, сагласно члану 1065. и 1066. Закона о облигационим односима. Предмет обавезе из Уговора о кредиту од 14.05.2009. године је стављање на располагање 68.570 евра у динарској противвредности, чија је намена рефинансирање задужења по раније закљученим уговорима од 21.05.2007. године и 17.01.2008. године, до чије реализације није дошло, како се нижестепеним пресудама утврђује.

Није могуће прихватити закључак другостепеног суда да обавезе тужене из раније закључених уговора о кредиту нису престале зато што тужилац није реализовао касније закључени уговор о кредиту (од 14.05.2009. године). Неоснованим га чини одредба члана 348. став 1. Закона о облигационим односима, да замена обавезе новом има значај престанка раније обавезе (а престанком главне обавезе гасе се и споредна права, у конкретној ситуацији јемство, сагласно члану 295. став 2. истог закона), осим у ситуацији ако стране нису изразиле намеру да угасе постојећу обавезу кад су стварале нову, јер у том случају ранија обавеза не престаје, већ постоји и даље поред нове, сагласно члану 349. истог закона. Произлази да је дозвољена новација Уговора о кредиту другим уговором о кредиту, ако стране изразе намеру да угасе постојећу обавезу новом обавезом, тако да је престала обавеза корисника кредита по основу ранијег уговора који је новиран, под условима из тог уговора. Нови уговор о кредиту ради рефинансирања старих уговора о кредиту је дозвољен правни посао и није ништав само због чињенице да давалац кредита није ставио на располагање уговорени износ новца.

Имајући у виду стање у спису, произлази да није утврђена права воља уговорних страна када су приступиле закључењу уговора од 14.05.2009. године, с обзиром да до предаје уговорене суме новца није дошло, при чему тужилац, као давалац кредита, не тражи утврђење његове ништавости или његов раскид.

Стога је правилна примена материјалног права захтевала разјашњење питања зашто нису исплаћена средства по уговору из 2009. године, саслушањем тужене и лица које је у име банке уговор сачинило, или на други погодан начин, те да ли је исплата кредита била евентуално условљена неком обавезом коју ју тужена била дужна претходно да изврши (у ком смислу се тужилац изјашњавао током поступка), а у том случају треба оценити да ли су усмене клаузуле код ове врсте уговора дозвољене.

На основу члана 416.став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Укинута је и одлука о трошковима спора, садржана у ставу трећем изреке другостепене пресуде, јер зависи од коначног исхода спора.

**Председник већа – судија
Бисерка Живановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић